

SXEDIO.H99

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1962: ΞΕΝΟΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΠΕΦΤΟΥΝ ΣΤΟ
ΦΟΒΕΡΟ ΔΙΚΤΥΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ
ΓΙΩΡΚΑΤΖΗ

Στα μέσα του 1962 έφθασαν στα χέρια του υπουργού Εσωτερικών Πολύκαρπου Γιώρκατζη συγκλονιστικές πληροφορίες γύρω από τη δράση ξένων πρακτόρων, και ιδιαίτερα, αμερικανών και Ρώσων στην Κύπρο.

ΟΙ πληροφορίες ανακαλύφθηκαν εντελώς τυχαία. Πληροφοριοδότης ήταν ένας Δημοσίος Υπάλληλος, και η ανακάλυψη της δράσης των ξένων πρακτόρων δείχνει το τρομερό δίκτυο που είχε σχηματίσει ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης για παρακολούθηση των πάντων.

Ένα πρωινό, ο πληροφοριοδότης αυτός, ένας απλός ταχυδρομικός υπάλληλος, σταμάτησε μπροστά στο ταχυδρομικό κιβώτιο, παρά τα φώτα Γαβριηλίδη για να παραλάβει τις επιστολές.

Ήταν μια δουλειά ρουτίνας. Ανοίγε το κιβώτιο, έπαιρνε τις επιστολές του κοινού, τις τοποθετούσε σ' ένα σάκκο και το μετέφερε στα κεντρικά γραφεία του Ταχυδρομείου απ' όπου θ' άρχιζε η αποστολή των επιστολών στον προορισμό τους.

Εκείνη την ημέρα όμως πρόσεξε κάτι περίεργο. Ένας ηλικιωμένος άνδρας πλησίασε στο ταχυδρομικό κιβώτιο κι ενώ αυτός κατευθυνόταν για να ανοίξει το κιβώτιο, ο άγνωστος άνδρας έρριψε βιαστικά, βιαστικά την επιστολή του κι απομακρύνθηκε.

Ο άγνωστος ηλικιωμένος άνδρας είχε όλη την ευχέρεια να παραδώσει στον ταχυδρομικό υπάλληλο την επιστολή αντί να την ρίξει μέσα στο κιβώτιο. Ωστόσο προτίμησε το δεύτερο.

Η ενέργειά του αυτή προκάλεσε τις υποψίες και την περιέργεια του παρατηρητικού υπαλλήλου.

Τοποθέτησε τις επιστολές σε ξεχωριστή σακούλα και πήγε κατ' ευθείαν στην αρμόδια υπηρεσία της αντικατασκοπείας του Υπουργείου Εσωτερικών,

τον κλάδο Εσωτερικού Μετώπου.

Ήταν ο κλάδος που παρακολουθούσε κάθε τι που γινόταν στην Κύπρο.

Η επιστολή δεν ήταν δύσκολο να εντοπισθεί. Ανοίχθηκε και φωτοτυπήθηκε. Ήταν μια επιστολή διαφορετική από τις άλλες. Αντί κειμένου η επιστολή ήταν γραμμένη με αριθμούς.

Οι άνδρες της Υπηρεσίας Πληροφοριών αντιλήφθηκαν αμέσως ότι κάτι το ύποπτο υπήρχε. Παραπέμφθηκε στον Κλάδο αποκωδικοποιήσεων για να διαπιστωθεί περί τίνος επρόκειτο.

Την επιστολή παρέλαβε ο στενός φίλος, συναγωνιστής στην ΕΟΚΑ και τώρα συνεργάτης του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη, Νίκος Ιωάννου Ψωμάς.

Σε δέκα λεπτά είχε καταφέρει να σπάσει τον κώδικα. Ήταν μοναδικός σε κάτι τέτοια ο Νίκος Ιωάννου.

Εκείνο που συνέβαινε ήταν ότι ο άγνωστος αποστολέας της επιστολής έγραφε σε κάποιον στο Λονδίνο με ένα κωδικοποιημένο, αλλά απλό σύστημα. Χρησιμοποιούσε ένα αριθμητικό αλφάβητο που άρχιζε από κάποιο συγκεκριμένο αριθμό σαν βάση. Έτσι ένας συγκεκριμένος αριθμός αντιστοιχούσε με το γράμμα Αλφα ένας άλλος με το Βήτα και ούτω καθ' εξής.

Ένας υπομονετικός υπάλληλος προχώρησε στην αποκωδικοποίηση της επιστολής. Ήταν ζήτημα χρόνου να "μεταφρασθεί" σε γράμματα η επιστολή.

Στη συνέχεια έγινε έρευνα για τον άγνωστο ηλικιωμένο άνδρα. Και διαπιστώθηκε ότι ήταν συγγενής μιας γνωστής πράκτορα της Ιντέλιντζενς Σέρβις, γνωστής στις Κυπριακές Υπηρεσίες Ασφάλειας.

Από το Λονδίνο ο πράκτορας αυτός είχε καταφέρει να παρακολουθεί καταστάσεις και να ενημερώνει τους ανωτέρους του μέσω των ανθρώπων του στην Κύπρο.

Κανένας δεν γνώριζε αν η νέα, με την οποία συνεργαζόταν, εργαζόταν μόνη της ή ήταν μέρος ενός ευρύτερου δικτύου.

Οι άνδρες της Υπηρεσίας Πληροφοριών του

Γιωρκάτζη άρχισαν το κυνηγητό μέσα στο άγνωστο.

Σε λίγο έφθαναν από το Λονδίνο και άλλες επιστολές που απευθύνονταν στη συγγένισσα του άγνωστου άνδρα.

Συνέχισαν να παρακολουθούν την αλληλογραφία της. Πίστευαν ότι θα τους οδηγούσε στο μεγάλο ψάρι στην Κύπρο.

Και δεν έπεσαν έξω.

Γύρω στον Αύγουστο του **1962** η κυπρία συνεργάτιδα του πράκτορα της Ιντέλιντζενς Σέρβις κλήθηκε στο Λονδίνο όπου της δόθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες πώς θα κινείτο.

Στο Λονδίνο την παρέλαβε ο συνεργάτης της ο οποίος και τη σύστησε σε κάποιο αμερικανό αρχιπράκτορα, υπεύθυνο του κατασκοπευτικού αρχηγείου, που ήταν επιφορτισμένο με την κατασκοπεία στην Κύπρο.

Της συστήθηκε ως Πήτερ και της είπε ότι θα έφερε τον αριθμό **527**.

Της είπε επίσης ότι θα εργοδοτείτο σε εταιρεία στην Κύπρο και ότι θα άνοιγαν μάλιστα και γραφείο στη Λευκωσία, στο οποίο θα στέλλονταν οι επιστολές από το Λονδίνο και από το οποίο θα έφευγαν οι επιστολές με τις απαιτούμενες πληροφορίες, ώστε να μη προκαλούνται υποψίες.

Το γραφείο θα είχε κι ένα υπεύθυνο, που θα ήταν ο υπεύθυνος του κατασκοπευτικού δικτύου.

Η νέα δέχθηκε να συνεργασθεί με την "Εταιρεία", όπως θα αναφερόταν η αμερικανική κατασκοπεία στο Λονδίνο, μια και θα της πρόσφερε και εργασία, η οποία μάλιστα θα ήταν με το κάλυμμα της νόμιμης.

Σαν όλα διευθετήθηκαν ο πράκτορας του Λονδίνου εφοδίασε τη νέα με τον πλήρη κώδικα αλληλογραφίας ως και με ένα κατάλογο πρακτόρων του δικτύου με τους οποίους θα επικοινωνούσε. Αντί των ονομάτων τους, της έδωσε αριθμούς.

Ακόμα της έδωσε κάποιους αριθμούς για τα κύρια πρόσωπα στην Κύπρο, το Μακάριο και το

Γιωρκάτζη.

Ετσι, πέραν του Πήτερ, ο οποίος θα είχε τον αριθμό **527** ο Μακάριος θα αναφερόταν με τον αριθμό **522**, ο Γιωρκάτζης με τον αριθμό **530**, ο εργοδότης και αρχιπράκτορας Κύπρου **533** και ο πράκτορας συνεργάτης της στο Λονδίνο ως **550**.

Στην αλληλογραφία οι κατάσκοποι θα χρησιμοποιούσαν για διπλή ασφάλεια και ψευδώνυμα:

Ετσι ο πράκτορας του Λονδίνου είχε το ψευδώνυμο "Αλέξανδρος" κατά την αλληλογραφία του με ένα ελληνοκύπριο μεγαλοεπιχειρηματία πράκτορα των υπηρεσιών και "Λίντα" με κάποιο άλλο σύνδεσμο του κατασκοπευτικού δικτύου.

Ο μεγαλοεπιχειρηματίας θα έφερε το ψευδώνυμο "Διομήδης" κατά την αλληλογραφία του με το Λονδίνο, ενώ ο Σύνδεσμος Κύπρου των κατασκόπων θα χρησιμοποιούσε το ψευδώνυμο "Αλέκος" καθώς θα επικοινωνούσε με τον πράκτορα του Λονδίνου και πάλι.

- Πώς όμως θα έλθω σε επαφή στην Κύπρο με τους άλλους, ρώτησε τον Πήτερ η νέα.

Ο αμερικανός αρχιπράκτορας πήρε ένα χαρτί, το έσχισε στα δύο και της πρότεινε το μισό λέγοντας της:

- Πάρε αυτό το μισό κομμάτι χαρτιού και το άτομο που θα σου φέρει το άλλο μισό που κρατώ εγώ και θα ταιριάζει με το δικό σου θα είναι ο προϊστάμενος σου.

Η νέα πήρε το χαρτάκι, το έβαλε στη τσάντα της κι επέστρεψε στην Κύπρο αναμένοντας την πρώτη επαφή με τους εργοδότες της.

Ομως πέρασε αρκετός καιρός και κανένας δεν την προσήγγισε. Ήταν άνεργη και αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα. Ήταν Φεβρουάριος του **1963**.

Ίσως το δίκτυο κατασκοπείας στην Κύπρο να την είχε θέσει υπό παρακολούθηση για να διαπιστώσει την εχεμύθειά της και να πληροφορηθεί περισσότερο για αυτήν τώρα που το δίκτυο θα άπλωνε περισσότερο τα πλοκάμια του πάνω σε ευρύτερη βάση στην Κύπρο.

Ο πράκτορας του Λονδίνου της έγγραψε και πάλι με τον κώδικα.

- Θέλω να υποβάλεις αίτηση στην εταιρεία (της ανέφερε το όνομα γνωστής πολυεθνικής εταιρείας) για να προσληφθείς ως υπάλληλος. Θέλω να πάρεις μαζί σου κατά την επίσκεψη σου στην Εταιρεία αυτή και το μισό κομμάτι χαρτιού που σου έδωσε ο Πήτερ.

Οι μυστικές υπηρεσίες του Γιωρκάτζη κινητοποιήθηκαν και πάλι. Πύκνωσαν την παρακολούθηση της νέας.

Πληροφορήθηκαν ότι είχε πραγματικά ακολουθήσει τις οδηγίες που πήρε κι υπέβαλε αίτηση για να προσληφθεί ως υπάλληλος στην ξένη εταιρεία.

Η εταιρεία όμως την πληροφόρησε ότι δεν χρειάζονταν τις υπηρεσίες της.

Απευθύνθηκε και πάλι στο συνεργάτη της στο Λονδίνο:

- Μου απάντησαν ότι δεν χρειάζονται τις υπηρεσίες μου.

Η απάντηση του ήταν κατηγορηματική:

- Κάμε νέα αίτηση κι είμαι βέβαιος ότι θα σε προσλάβουν. Μη ξεχάσεις να πάρεις μαζί σου το χαρτάκι που σου έδωσε ο Πήτερ.

Ακολούθησε και πάλι τις οδηγίες του συνεργάτη της. Κι υπέβαλε δεύτερη αίτηση στην πολυεθνική εταιρεία.

Σε λίγες μέρες οι άνδρες της Κυπριακής Αντικατασκοπείας που είχαν γίνει η σκιά της νέας, έβλεπαν ένα κλητήρα της πολυεθνικής εταιρείας να φθάνει στο σπίτι της και να την καλεί να τον ακολουθήσει στα γραφεία της εταιρείας που βρίσκονταν στην περιοχή της λεωφόρου Γρίβα Διγενή.

Όλο χαρά η νέα ακολούθησε τον κλητήρα και σε λίγο έφθανε στα γραφεία της εταιρείας. Την υποδέχθηκε ο διευθυντής. Μαζί του βρισκόταν κι ένας εντελώς άγνωστος της.

Ο διευθυντής της είπε:

-Εχετε υποβάλει αίτηση για να προσληφθείτε ως υπάλληλος στην εταιρεία. Λυπούμαι να σας

πληροφορήσω ότι προς το παρόν δεν υπάρχει θέση. Αργότερα κι εφ'όσον υπάρξει θέση θα σας ειδοποιήσω.

Η νέα απογοητεύθηκε και πάλι. Ομως κάτι άλλο συνέβαινε. Γιατί στη συνέχεια ο συνομιλητής της, που ήταν Αμερικανός, χωρίς δεύτερη κουβέντα βγήκε από το γραφείο κι η νέα έμεινε μόνη με τον άγνωστο άνδρα, ο οποίος μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχε μιλήσει καθόλου.

Ο άγνωστος άνδρας την πλησίασε, της συστήθηκε και έκπληκτη άκουσε να τη ρωτά σε άπταιστα ελληνικά:

- Ονομάζομαι Κώστας Συριώτης. Εχεις μαζί σου κανένα κομμάτι χαρτί από το φίλο μου Πήτερ από το Λονδίνο;

Η νέα αντιλήφθηκε ότι αυτός ήταν ο σύνδεσμος της. Ήταν σίγουρη ότι το όνομα που της ανέφερε ήταν ψεύτικο. Και πράγματικά έτσι ήταν. Ο άγνωστος έδινε ψεύτικο όνομα- όπως κάθε καλός πράκτορας.

Η νέα έβγαλε από τη τσάντα της το μοιρασμένο χαρτάκι και το έδωσε στο ψευτο-Συριώτη.

Στη συνέχεια έβγαλε κι εκείνος από το μαύρο χαρτοφύλακά του ένα μισοσχισμένο χαρτάκι. Τα δυο κομμάτια ταίριαζαν απόλυτα.

Έτσι αποκαταστάθηκε επαφή της νέας με το αγγλοαμερικανικό δίκτυο κατασκοπείας το οποίο ως τώρα η ίδια υπηρετούσε μόνη, και ίσως δοκιμαστικά, μέσω του φίλου της στο Λονδίνο.

Ο Συριώτης έδωσε ραντεβού στην Κυπρία σε διαμέρισμα πολυκατοικίας στη Λευκωσία.

- Ελα στο διαμέρισμά μου. Εξω θα γράφει "Χημικός", της είπε.

Οι υπηρεσίες, που με το δικό τους τρόπο παρακολουθούσαν κάθε κίνηση των πρακτόρων κατάφεραν να πληροφορηθούν μόνο το "Χημικός". Έτσι με αυτό το στοιχείο βάλθηκαν να οργώσουν την περιοχή. Επισκέφθηκαν όλες τις μεγάλες πολυκατοικίες της Λευκωσίας. Κανένα αποτέλεσμα.

Ένας απ'αυτούς, ο Μιχαλάκης Πατσαλίδης, στάθηκε πιο τυχερός. Υποψιάστηκε ότι ο "Χημικός" θα είχε εξασφαλίσει διαμέρισμα σε κάποια πολυκατοικία

στην περιοχή που βρισκόταν η νέα. Τον ανακάλυψε. Εξω από το διαμέρισμα έγγραφε: "Κώστας Συριώτης, Χημικός."

Όταν το παραβίασαν διαπίστωσαν ότι σ ένα δωμάτιο του διαμερίσματος, υπήρχε ένα τραπέζι, τρία τέσσερα καθίσματα και εξοπλισμός που έδινε την εικόνα χημικού εργαστηρίου.

Το εργαστήριο όμως δεν ήταν τίποτε άλλο παρά το κέντρο δράσης του Συριώτη.

Εκτοτε παρακολουθείτο στενά τόσο το τηλέφωνο της νέας όσο και η αλληλογραφία της. Ετσι το κάθε μήνυμα που έφευγε από την Κύπρο φωτοτυπείτο και κατέληγε στον ειδικό φάκελο που είχε ετοιμασθεί κι ο οποίος άρχισε να μεγαλώνει συνέχεια.

Οι παρακολουθήσεις του δικτύου απέδειξαν ότι η κυπρία νέα δεν έμενε καθόλου αδρανής. Της έγγραφε σε μια επιστολή του ο πράκτορας του Λονδίνου:

" Πρέπει να επιδιώξεις συνάντηση με τον (παρέθετε κάποιο όνομα κυπριο-αιγυπτίου μεγαλοεπιχειρηματία, αντιπροσώπου πολλών αμερικανικών εταιρειών) και να του αναφέρεις ότι θα αναλάβεις καθήκοντα συνδέσμου μεταξύ του και μεταξύ μου, με αλληλογραφία, με βάση το μυστικό κώδικα".

Η νέα ήλθε σε επικοινωνία με τον μεγαλοεπιχειρηματία, ο οποίος μάλιστα ίδρυσε εμπορικό γραφείο στην οδό Ονασαγόρου, στη Λευκωσία και με το προκάλυμμα αυτό η κυπρία φρόντιζε να διεκπεραιώνει την αλληλογραφία του με τους πράκτορες του Λονδίνου.

Εκείνο που δεν γνώριζαν ήταν ότι κάθε επιστολή τους που έφευγε για το Λονδίνο ή που έφθανε κοντά τους ανοιγόταν από τις μυστικές υπηρεσίες του Γιωρκάτζη και φωτοτυπείτο. Παράλληλα παρακολουθείτο επί εικοσιτετραώρου βάσεως το τηλέφωνο τους.

Αρχικά οι Αμερικανοί προσπάθησαν να καλλιεργήσουν το έδαφος για επάνοδο του κυπρίου πράκτορα τους από το Λονδίνο στην Κύπρο.

Ο πράκτορας αυτός ήξερε πρόσωπα και πράγματα και ήλπιζαν ότι με την άφιξη του στη Λευκωσία θα

μπορούσαν να εξουδετερώσουν το δίκτυο αντικατασκοπείας του Γιωρκάτζη το οποίο άρχιζαν να υποψιάζονται ότι τους παρακολουθούσε.

Χαρακτηριστικό των ανησυχιών των αμερικανών είναι μια επιστολή ημερομηνίας **5 Δεκεμβρίου 1963**, από την Κύπρο προς το Λονδίνο, (δεκαπέντε μόλις μέρες πριν ξεσπάσουν οι διακοινοτικές συγκρούσεις, και στην οποία αναφερόταν:

"Πληροφορούμαι ότι ο Γιωρκάτζης εντείνει την επαγρύπνηση του για τις κινήσεις μας και τις κινήσεις Αμερικανών. Τοποθετεί ανθρώπους του παντού και μας παρακολουθούν. Ο Κώστας που εργάζεται στην αμερικανική Λέσχη είναι άνθρωπος του Γιωρκάτζη και κατασκοπεύει τους αμερικανούς".

Ο πράκτορας του Λονδίνου έσπευσε αμέσως να δώσει οδηγίες στην Κυπρία πράκτορα του να ενημερώσει αμέσως το Συριώτη για τις αντικατασκοπευτικές ενέργειες του Γιωρκάτζη και ιδιαίτερα την περίπτωση του Κώστα, του ανθρώπου του Γιωρκάτζη στην Αμερικανική Λέσχη.

Η Κυπρία συμμορφώθηκε κι ο Συριώτης τη συγχάρηκε για την επιτυχία της. Ο Κώστας έχασε τελικά τη θέση του από την Αμερικανική Λέσχη.

Σε κάποιο στάδιο στην "Εταιρεία" αναμείχθηκε κι η αμερικανική πρεσβεία όπου μια Ελληνοαμερικανίδα υπάλληλος της, η Κωνστάνς Νικολού, η οποία διέμενε σε διαμέρισμα σε πολυκατοικία κοντά στα κυβερνητικά κτίρια, στη Λευκωσία.

Επ' ονόματι της υπήρχε το τηλέφωνο υπ αριθμόν **75578** το οποίο ο Συριώτης είχε δώσει στην Κυπρία να του τηλεφωνεί, όταν τον χρειαζόταν για κάτι το επείγον.

Μια από τις αποστολές των αμερικανοβρετανών κατασκόπων ήταν η στενή παρακολούθηση της οργάνωσης "Ακρίτας" του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη για αντιμετώπιση των τουρκικών σχεδίων.

Σε μια μάλιστα επιστολή των κατασκόπων προς το Λονδίνο αναφερόταν ότι οι Αμερικανοί είχαν

πληροφορίες ότι η τουρκική ανταρσία, ως αποτέλεσμα των ελληνικών προετοιμασιών, για την αντιμετώπιση της, θα επισπευδόνταν.

Τα σχέδια των Ελλήνων δεν έπρεπε να πετύχουν ώστε προφανώς να καταρρεύσει το κυπριακό κράτος.

Όταν, ωστόσο, εκδηλώθηκαν οι διακοινοτικές συγκρούσεις και τελικά η τουρκική ανταρσία, οι πληροφορίες που έφθυσαν από την Κύπρο ήταν εντελώς διαφορετικές. Τώρα εκφράζονταν απόψεις για μια πιθανή ανατροπή του Μακαρίου, ενώ γίνονταν κάποιες αναφορές για υποσχέσεις των Αμερικανών για βοήθεια αυτών που θα κινούνταν.

Ο Μακάριος είχε καταστεί για τους πράκτορες, άγχος, κι είχε τεθεί στο μαυροπίνακα των αμερικανών ύστερα από το πρώτο του ταξίδι στο Κάιρο όπου εγκαινίασε ουσιαστικά επαφές για οργάνωση των Αδεσμεύτων.

Έτσι με την έκρηξη των διακοινοτικών συγκρούσεων οι στόχοι ήταν φανεροί μέσα από την αλληλογραφία του κατασκοπευτικού δικτύου στις αρχές του **1964**: Ανατροπή του Μακαρίου και επιβολή αμερικανονατοϊκής λύσης στο Κυπριακό, η οποία βρισκόταν ήδη σε κάποια συρτάρια υπό τη μορφή του Σχεδίου Ατσεσον.

Ακόμα φαίνεται ότι ο Αμερικανός αρχικατάσκοπος στο Λονδίνο έδωσε πολύ συγκεκριμένες υποσχέσεις στους κυπρίους κατασκόπους ότι θα ετύγγχαναν στα σχέδια τους και δυναμικής αμερικανικής υποστήριξης για ανατροπή του Μακαρίου

Στις **14** Ιανουαρίου **1964** ο πράκτορας του Λονδίνου έγραφε ότι η "εταιρεία" βρισκόταν παρά το πλευρό τους κι ότι έφθασε η ώρα να χορέψουν κι εκείνοι...

Οι κατάσκοποι στην αλληλογραφία τους τοποθετούσαν και παραπλανητικές φράσεις καλού-κακού γιατί είχαν την υποψία ότι ο Γιωρκάτζης τους παρακολουθούσε.

Σε επιστολή κατασκόπου από το Λονδίνο προς την Κύπρο που είχε αποκοδιοποιηθεί αναφερόταν:

14 1 1964

" Αγαπητέ Αλέκο,

" Μόλις τώρα πήρα την επιστολή του **152**, όπως επίσης κι εκείνη του αγαπητού μας " Διομήδη" και σ ευχαριστώ για τις άοκνες προσπάθειες σου.

" Ετοιμάζω επιστολή για το φίλο μου "Διομήδη", εκτός από εκείνη που σου έστειλα προηγουμένως, την οποία ελπίζω να πήρες και την οποία θα σου στείλω σε άλλο ξεχωριστό φάκελο αύριο.

" Τα νέα μας όσον αφορά την κατάσταση του **527** (Αρχικατάσκοπος Λονδίνου) είναι πολύ ενθαρρυντικά και πολύ σοβαρά.

" Το γράμμα που θα σου το στείλω πιθανόν γραμμένο με το δικό μας σύστημα, θέλω να φροντίσεις να κάμεις μιαν πολύ καλή επεξήγηση.

" Δηλαδή να το ανοίξεις προτού το δώσεις στον **533** (Αρχικατάσκοπο Κύπρου) και να το επεξηγήσεις και να του το πάρεις καθαρογραμμένο για ευκολία του.

" Δώσε στο "Διομήδη" τους χαιρετισμούς του **550** (πράκτορας Λονδίνου) και πες του πως η Εταιρεία είναι παρά το πλευρό μας.

" Λοιπόν, είναι δική μας σειρά να χορέψουμε το χορό. Πες του "Διομήδη" πως θα του γράφω το κάθε τι με λεπτομέρεια και θέλω τη γρήγορη απάντηση του στο θέμα.

" Χαίρομαι που ακούω πως είσαι καλά όπως και οι υπόλοιποι φίλοι μας και οι δικοί σου. Πρόσεχε όσο μπορείς. Πρέπει να σου πω ότι όσα έγραψε ο "Διομήδης" είναι απόλυτα ορθά και είναι η πραγματικότητα όσον αφορά τη γενική κατάσταση και τις σχέσεις των **522** (Μακαρίου) και **530** (Γιωρκάτζη).

" Ο θεός να φυλάγει τον κ. Γιωρκάτζη και το Μακάριο μας για να τα φέρουν όλα βολικά στο δύσμοιρο νησί μας.

" Σε φιλώ η Λίντα σου."

Η τελευταία φράση για το Μακάριο και το Γιωρκάτζη ήταν παραπλανητική όπως εξηγούσε σε άλλη επιστολή του ο πράκτορας από το Λονδίνο.

Παρ' όλον ότι οι κατάσκοποι επικοινωνούσαν με κωδικοποιημένα μηνύματα, επειδή γνώριζαν τις δυνατότητες του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη εξέφραζαν φόβους στις επιστολές τους ότι υπήρχε κίνδυνος να αποκαλυφθούν.

Είναι χαρακτηριστική η πιο κάτω επιστολή του ίδιου πράκτορα με το ψευδώνυμο "Λίντα".

" Αλέκο,

" Επήρα την επιστολή σου αριθμός **131** και σου απαντώ. Πήρα γράμμα από τον **527** και με ρώτησε εάν πήρα το γράμμα σου, διότι νομίζει ότι σε παρακολουθούν. Εγώ του έγραψα ότι δεν έχει πολύ καιρό να πάρω γράμμα σου και ότι θα σου γράψω για να δω τί γίνεσαι.

" Θα σου στείλω ένα γράμμα στη διεύθυνση του σπιτιού σου. Εσύ να μου απαντήσεις με τον κώδικα όπως ξέρεις. Το γράμμα θα είναι γραμμένο με τον τρόπο που να μπορείς να το δείξεις στο φίλο σου **527** εάν χρειασθεί. Φαντάζομαι ότι θα κατάλαβες το κόλπο.

" Θέλω να προσέχουμε πολύ να μη μας πάρουν τα γράμματα και μάθουν τα σχέδια μας, διότι θα χάσουμε το παιχνίδι. Τα γράμματα θέλω να τα καταστρέφεις. Ο Γιωρκάτζης είναι πολύ έξυπνος και επικίνδυνος. Προσπασθεί να ανακαλύψει το κάθε τι. Προσοχή λοιπόν".

Από τα έγγραφα που είχαν πέσει στα χέρια του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη φαινόταν καθαρά ότι οι δυτικοί θεωρούσαν το Μακάριο ως σκληρό στις απόψεις του, ανένδοτο στη γραμμή του, ως άνθρωπο που ουδέποτε θα έκυπτε τον αυχένα στη δυτική συμμαχία ώστε να μη βλαφτεί η Κύπρος.

Ακόμα οι δυτικοί εκτιμούσαν ότι δεν μπορούσε να υπάρξει στροφή της Κύπρου προς τη Δύση εφ' όσον ο Μακάριος βρισκόταν στην εξουσία και είχε το κύρος που διέθετε τότε, μεταξύ του κυπριακού λαού.

Έτσι με συγκαλυμμένο στόχο οι Δυτικοί επιδίωκαν την πτώση του Μακάριου.

Όμως για να εξασθενήσει ο Μακάριος έπρεπε να φύγει ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, ο οποίος χαρακτηριζόταν ως ο στενότερος συνεργάτης του, ως η ασπίδα του Μακάριου στην εξουσία και ο δεύτερος εχθρός νατοϊκής λύσης του Κυπριακού.

Σε κάποιο στάδιο όπως διέρρευσε και επίσημα Αμερικανός διπλωμάτης ζήτησε κατ'ευθείαν από το Μακάριο να αποπέμψει το Γιωρκάτζη από το Υπουργείο Εσωτερικών γιατί δεν ήταν αρεστός στους Κουτσιούκ και Ντενκτάς οι οποίοι φοβούνταν ότι οργάνωνε μυστικό στρατό για να τον στρέψει εναντίον τους.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης συνέχιζε να παρακολουθεί τα σχέδια των κατασκόπων τα οποία πρόβλεπαν ανατροπή του Μακάριου και εξεύρεση σημαντικού πολιτικού παράγοντα τον οποίον κατονόμαζαν, για να αναλάβει την Προεδρία.

Σε κάποια από τις κωδικοποιημένες επιστολές αναφερόταν ακόμα ότι ο Μακάριος δεν επρόκειτο να παραδώσει την εξουσία αν δεν τον έρριχνε ο λαός.

Ταυτόχρονα οι αγγλοαμερικανοί άρχισαν να καταρτίζουν και σχέδια διαδοχής του Μακάριου κι έτσι επέλεξαν ένα πρώην αγωνιστή, που είχε στο μεταξύ αποχωρήσει από την πολιτική, και χωρίς ο ίδιος να το γνωρίζει, ότι θα διαδεχόταν το Μακάριο.

Όταν τα πράγματα έφθασαν σε κάπως προχωρημένο στάδιο γύρω από το όλο θέμα της ανατροπής του Μακάριου ο Κύπριος πράκτορας έγραφε στον πράκτορα Αλέξανδρο στο Λονδίνο:

" Αγαπητέ Αλέξανδρε,

" Λυπούμαι διότι δεν μπόρεσα να απαντήσω στις επιστολές σου έγκαιρα. Πήγα στην Αθήνα οικογενειακώς όπου παρέμεινα για **15** ημέρες, όταν δε επέστρεψα είχα τη μητέρα μου άρρωστη σοβαρά. Ευτυχώς η κατάσταση τώρα βελτιώθηκε σημαντικά.

" Απαντώ σε επιστολές σου ημερομηνίας **2-5. 8. 1963**

" Θεωρώ σκόπιμο εφόσον δεν μπόρεσα να έλθω

όταν ήταν εκεί ο **5172328171122** (επιλεγείς από τους συνωμότες για την Προεδρία) να αντιληφθεί ότι εδώ είναι η τύχη του και να σταθεί στο ύψος των περιστάσεων.

" **5 8 1963:**

" Πολύ καλά έκανες και δεν ανέφερες στον **5172328171122** για τις άλλες ιστορίες. Ευτυχώς η μικρή παρεξήγηση εξέλιπε και ελπίζω όλα να πάνε καλά. Θα τα πούμε όταν έλθω. Με αγάπη Διομήδης".

Σε κάποιο στάδιο, γύρω στο **1965** ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, σαν βεβαιώθηκε ότι η συνωμοσία έπαιρνε διαστάσεις έσπευσε να ενημερώσει το Μακάριο. Πήρε τον ογκώδη φάκελο και πήγε στο Προεδρικό Μέγαρο μαζί με τον Νίκο Ιωάννου.

Ήταν βράδυ. Ο Μακάριος άκουσε με προσοχή τα όσα είχε να του παρουσιάσει ο Γιωρκάτζης. Φαίνεται ότι δεν πείστηκε ή αμφέβαλλε για τα όσα του είχε αναφέρει. Ο Μακάριος φαίνεται ότι ήθελε να διαταυρώσει τις πληροφορίες. Γι αυτό, ο Γιωρκάτζης κάλεσε το Μιχαλάκη Πατσαλίδη στο Προεδρικό.

- Θέλω να μου πεις με κάθε λεπτομέρεια τί ακριβώς συμβαίνει, του είπε ο Μακάριος.

Ο Μιχαλάκης Πατσαλίδης άρχισε να του εκθέτει τα όσα είχε ανακαλύψει και τους τρόπους που παρακολουθούσαν τους πράκτορες.

Τελικά ο Μακάριος πείστηκε γιατί στρεφόμενος στο Γιωρκάτζη είπε:

- Από σήμερα θέλω να βοηθηθούν τα παιδιά με ό,τι μέσα χρειάζονται για να παρακολουθούν καλύτερα την κατάσταση.

Υστερα στρεφόμενος στον Πατσαλίδη του είπε:

-Θέλω να με ενημερώνεις κι εσύ προσωπικά για τις εξελίξεις.

Οι πληροφορίες έρχονταν η μια μετά την άλλη και μιλούσαν συνέχεια για συνωμοσίες για να επιτευχθεί σύγκρουση μεταξύ Μακαρίου- Γιωρκάτζη.

Ο Μακάριος δεν ήθελε να πάρει μέτρα εναντίον τους. Αλλά είχε τον τρόπο του για να τους δείξει ό,τι

γνώριζε για τις ενέργειες τους.

- Θα τους εκθέσω, είπε σε κάποιο στάδιο στο Γιωρκάτζη στην παρουσία του Πατσαλίδη σε μια άλλη συνάντηση τους. Θα τα δώσω κατ αποκλειστικότητα μάλιστα στον ΑΓΩΝΑ.

Ο Γιωρκάτζης κι ο Πατσαλίδης έφεραν ένσταση γιατί έτσι θα έχαναν επαφή και δεν θα μπορούσαν να παρακολουθούν τα σχέδια των συνωμοτών οι άνθρωποι τους. Ο Μακάριος επέμενε. Ηθελε να τους δώσει ένα χαστούκι και να τους στείλει το μήνυμα ότι οι υπηρεσίες του βρίσκονταν στα ίχνη τους.

Έτσι ο ΑΓΩΝ δημοσίευσε ένα αριθμό εγγράφων τα οποία εν πολλοίς ήσαν "αθώα" αλλά έστελλαν το μήνυμα στους κατασκόπους, όποιοι κι αν ήσαν, ότι ο Μακάριος γνώριζε τα σχέδια τους.

Η υπόθεση έληξε λίγες μόνο μέρες μετά τη δημοσίευση των εγγράφων.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης περιορίστηκε απλώς να κάμει μια δήλωση με την οποία επιβεβαίωνε τα πάντα λέγοντας ότι τα στοιχεία είχαν παραπεμφθεί στο Γενικό Εισαγγελέα για να εξετάσει την πιθανότητα ποινικής δίωξης:

" Η Κυβερνητική Υπηρεσία Πληροφοριών παρακολουθούσε στενά τη δραστηριότητα κατασκοπευτικού δικτύου στο οποίο ενείχοντο Κύπριοι και ξένοι υπήκοοι και η Κυβέρνηση είχε υπό τον έλεγχο της τις κινήσεις των προσώπων αυτών.

" Τα έγγραφα που δημοσιεύθηκαν σχετικά με το δίκτυο αυτό είναι δυστυχώς αληθινά. Λυπούμαι διότι από μια από τις πηγές πληροφοριών μας διέρρευσαν στον Τύπο μερικά από τα στοιχεία που είχαν συγκεντρωθεί και που βρίσκονται στα χέρια της Κυβέρνησης.

" Για το όλο θέμα έχει ενημερωθεί το Υπουργικό Συμβούλιο, ο σχετικός δε φάκελος με όλα τα μέχρι τώρα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν έχει τεθεί ενώπιον του Γενικού εισαγγελέα για να μελετήσει τη δυνατότητα ποινικής δίωξης όσων ενέχονται".

Ωστόσο η υπόθεση έμεινε μέχρι εδώ. Γιατί στο μεταξύ όλοι οι πράκτορες έφυγαν όσο μπορούσαν πιο

γρήγορα από την Κύπρο.

Η Κυπρία συνεργάτιδα των πρακτόρων ανακρίθηκε και επίσημα και σαν παραδέχθηκε τα πάντα δεν διώχθηκε. Υστερα αφέθηκε ελεύθερη να φύγει από την Κύπρο.

Η περίπτωση αυτή των κατασκόπων δεν ήταν η μοναδική που εξιχνίασαν οι υπηρεσίες του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη.

Στο στόχαστρό τους ήταν σε μεγάλο βαθμό, ιδιαίτερα μετά την έκρηξη των διακοινοτικών συγκρούσεων οι κινήσεις των Τούρκων.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης δεν αρκείτο μόνο από τις πληροφορίες που του έφερναν οι άνθρωποι της υπηρεσίας του.

Ακόμα κι ο ίδιος είχε τους δικούς του ανθρώπους- ένα δικό του δηλαδή μηχανισμό που τον κατατόπιζε.

Πολλές φορές μάλιστα πήγαινε κι ο ίδιος και συναντούσε τους Τούρκους πράκτορες.

Κάπου στο δυτικό τέρμα της "πράσινης γραμμής" που δημιουργήθηκε στη Λευκωσία υπήρχε ένα σπίτι στο οποίο μπορούσαν να έρχονται στην ελληνική συνοικία οι Τούρκοι πράκτορες του. Κι εκεί τους συναντούσε ο ίδιος προσωπικά για να έχει πληροφορίες από πρώτο χέρι.

Άλλοι πάλι τον επισκέπτονταν στο γραφείο του κι έδιναν στον ίδιο προσωπικά πληροφορίες.

Ο Γιωρκάτζης είχε κι ένα άλλο τρόπο να εξασφαλίζει αποκαλύψεις από τους ίδιους τους πράκτορες του χωρίς οι ίδιοι να γνωρίζουν ότι τα ανέφεραν στον ίδιο.

Ήταν ένας πρωτότυπος τρόπος τον οποίο σκαρφίστηκε ο ίδιος. Το τί έκαμνε ήταν το εξής:

Στο γραφείο του είχε σύστημα ηχογράφησης των συνομιλιών με τους επισκέπτες του ή τους πράκτορες του οι οποίοι μόνο στον ίδιο ήθελαν να αναφέρουν τις πληροφορίες που είχαν.

Κουβέντιαζαν γι αρκετή ώρα. Εκείνος έπαιρνε σημειώσεις ενώ το μαγνητόφωνο ηχογραφούσε. Σε κάποιο στάδιο ζητούσε συγγνώμη, τους εγκατέλειπε

μέσα στο γραφείο του κι αποχωρούσε για μερικά λεπτά, δικαιολογούμενος ότι είχε κάποια εργασία.

Οι πράκτορες συνομιλούσαν μεταξύ τους, πιστεύοντας ότι κανένας δεν τους άκουε. Κι έλεγαν κάποια πράγματα, τα οποία εκ των υστέρων αποδεικνυόταν ότι ήταν περισσότερο χρήσιμα από εκείνα που είχαν προγραμματίσει να του πουν. Κι αυτό γιατί το μαγνητόφωνο μέσα στο συρτάρι του γραφείου του Γιώρκάτζη συνέχιζε να καταγράφει την κάθε κουβέντα τους.

Ακόμα με τον τρόπο αυτό είχε το μέσο να ελέγχει αν του έλεγαν ή όχι την αλήθεια.